



Міністерство освіти і науки України  
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний  
університет імені К. Д. Ушинського»  
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців  
соціономічної сфери

# **РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ  
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ  
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

**ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:**

**Черненко Наталія Миколаївна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

**Соловейчук Олена Максимівна** – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»  
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

**Рецензенти:**

**Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya)** - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

**Осіпова Тетяна Юріївна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

**Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти:** збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

адаптуватися й повернути дитину до повноцінного життя, зменшивши прояв тривожності.

Американський психолог, творець екологічної теорії розвитку Урі Бронфенбреннер говорив: «Навіть у складних умовах креативність допомагає дитині адаптуватися, знайти сенс і відновити відчуття контролю над власним життям.» (Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*. Harvard University Press.). Креативні методи роботи допомагають впоратись з емоціями та повернути контроль над ними.

Останні 3 роки у світі активно працюють центри допомоги українським біженцям, які активно використовують у своїй роботі креативне мислення і це є гарним результатом для відновлення та реабілітації людей, особливо дітей. Досвід показує, що для відновлення емоційного стану та повернення дитини до повноцінного життя необхідно, перш за все, створити умови, в яких дитина відчуватиме себе в безпеці. Саме тому, залучення до роботи злагодженої команди спеціалістів та використання креативних методів роботи з дітьми допоможе зменшити напругу та легше адаптуватися до нових умов життя, а також допоможе дітям знайти для себе нові умови для розвитку та зростання.

***РЕДІНА Євгенія Валентинівна***

## **КРЕАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ОРГАНІЗАЦІЇ**

Креативний менеджмент є одним із ключових напрямів розвитку сучасного управління, що поєднує класичні засади менеджменту з інноваційними підходами до організації бізнес-процесів. У сучасному світі, де швидкість змін та технологічний прогрес створюють нові виклики для компаній, креативність стає не лише важливою характеристикою окремих працівників, а й стратегічним ресурсом організації. Взаємозв'язок між креативністю, інноваціями та ефективністю бізнесу визначає конкурентоспроможність господарських одиниць, оскільки здатність генерувати нові ідеї та успішно їх реалізовувати забезпечує адаптивність до змін і відкриває нові можливості для розвитку.

Креативність у менеджменті є основою для генерування інноваційних ідей, що можуть стосуватися як продуктів і послуг, так і внутрішніх управлінських процесів. Однак креативність сама по собі не є достатньою – вона має бути трансформована у конкретні рішення, що можуть бути впроваджені у бізнес-процеси. Відтак, інновації постають як результат системного підходу до використання креативності: компанії, що розвивають культуру творчого мислення серед своїх співробітників, формують сприятливе середовище для створення нових рішень, які мають практичну цінність. У свою чергу, ці

інновації сприяють підвищенню ефективності бізнесу, дозволяючи компаніям оптимізувати витрати, покращувати якість продуктів, пропонувати клієнтам нові послуги та створювати унікальні конкурентні переваги.

Світова практика демонструє, що найуспішніші компанії використовують принципи креативного менеджменту як невід'ємну частину своєї стратегії розвитку. Так, компанія Google запровадила концепцію «20% часу», що дозволяє співробітникам витрачати п'яту частину свого робочого часу на реалізацію власних креативних ідей. У результаті цього підходу з'явилися такі продукти, як Gmail та Google Maps, що стали ключовими елементами екосистеми Google. Tesla, під керівництвом Ілона Маска, впроваджує стратегію «постійного переосмислення», де експерименти та швидке тестування ідей відіграють важливу роль у розробці нових технологій електромобілів та систем штучного інтелекту.

Європейські компанії також активно застосовують принципи креативного менеджменту, особливо в країнах, які інвестують у розвиток креативної економіки. Наприклад, шведська компанія ІКЕА вдало поєднує традиційний менеджмент із гнучкими інноваційними підходами. Її стратегія включає відкритість до кастомізації продуктів, розробку екологічно чистих матеріалів та створення інноваційних рішень для меблевої індустрії. Подібним чином компанія Spotify впроваджує методології Agile та Scrum, що дозволяють командам швидко адаптуватися до змін та ефективно взаємодіяти у процесі розробки нових функцій музичного сервісу.

Японські корпорації, такі як Toyota та Sony, демонструють унікальне поєднання традиційного менеджменту та принципів креативності. Toyota широко застосовує концепцію Kaizen, що передбачає постійне вдосконалення бізнес-процесів, а також заохочує співробітників до пошуку нових ідей для підвищення продуктивності. У свою чергу, Sony створює внутрішні інноваційні лабораторії, де розробляються перспективні технології, що можуть стати основою для майбутніх продуктів компанії.

Приклади компаній у різних країнах демонструють застосування принципів креативного менеджменту у різних аспектах їхньої діяльності. У США компанії Google, Tesla та Amazon активно використовують методи дизайн-мислення, Lean-управління та культуру "швидких провалів". Google впроваджує емпатичний підхід до користувачів та інвестує в корпоративні R&D-хаби, Tesla працює за гнучкими методами управління, а Amazon застосовує Fail Fast та Lean Management для швидкої адаптації до змін. У Німеччині BMW, Siemens і Bosch орієнтуються на інженерний підхід до інновацій, акцент на якість і принцип Kaizen. Siemens активно співпрацює з науковими установами, а Bosch запроваджує концепцію постійного вдосконалення. Японські компанії, зокрема Toyota, Sony та Honda, дотримуються традиційного підходу до управління інноваціями. У Великій Британії BBC та Dyson акцентують увагу на розвиток креативних індустрій, впроваджуючи державні програми підтримки інновацій та

співпрацюючи зі стартапами. У Франції L'Oréal, Louis Vuitton та Airbus поєднують мистецтво та технології, застосовуючи дизайнерський підхід до продуктів та використовуючи державні інструменти підтримки бізнесу. Китайські корпорації Alibaba, Huawei та Tencent демонструють масштабність і швидкість впровадження інновацій, активно використовуючи штучний інтелект, аналіз великих даних та державне фінансування технологічних проривів.

Україна також активно розвиває креативний менеджмент, особливо в технологічному секторі. Одним із найуспішніших прикладів є компанія Grammarly, що використовує штучний інтелект для покращення якості письма англійською мовою. Завдяки впровадженню дизайн-мислення в процес розробки продукту, компанія змогла створити зручний та інтуїтивно зрозумілий інструмент, що став популярним серед мільйонів користувачів у всьому світі. Інший приклад – Monobank, перший в Україні мобільний банк, який застосовує креативні маркетингові підходи та клієнтоорієнтовані стратегії, що дозволили йому залучити значну кількість користувачів за короткий період.

Креативний менеджмент також впроваджується у рамках екосистеми інноваційних парків, таких як UNIT.City – першого в Україні інноваційного міста, створеного для підтримки технологічних стартапів та підприємств, що працюють у сфері високих технологій. Подібні ініціативи демонструють, що український бізнес використовує світові підходи до управління, спрямовані на стимулювання креативності та формування культури інновацій.

В Україні Grammarly, Ajax Systems та Petcube ілюструють гнучкість та здатність швидко адаптуватися до змін. Grammarly працює у сфері технологічних стартапів, Ajax Systems розробляє інноваційні рішення у сфері безпеки, а Petcube застосовує нестандартні управлінські моделі для розвитку бізнесу в умовах кризи. Кожна з цих компаній демонструє, що креативний менеджмент є ключовим фактором їхнього успіху, адаптуючи методи та стратегії до особливостей локального та глобального ринків.

Одним із головних викликів формування культури інновацій є подолання опору змінам. Часто співробітники відчувають страх перед експериментами або не бажають залишати зону комфорту, тому компаніям необхідно розробляти спеціальні стратегії управління змінами. Наприклад, великі міжнародні корпорації впроваджують програми навчання креативному мисленню, що включають тренінги з дизайн-мислення, методи мозкового штурму, підхід SCAMPER та метод шести капелюхів Едварда де Боно. Такі методи дозволяють працівникам змінити спосіб мислення та навчитися знаходити нестандартні рішення.

Світові компанії вже давно усвідомили важливість інноваційної культури для свого розвитку. Так, у Google діє спеціальна програма, що заохочує співробітників до експериментів, навіть якщо вони не завжди приносять миттєві результати. Amazon застосовує принцип «Fail Fast, Learn Faster», що дозволяє швидко тестувати нові продукти та послуги, мінімізуючи ризики невдач.

Українські компанії також поступово впроваджують подібні підходи. Так, у стартап-середовищі України активно застосовується практика корпоративних акселераторів, у яких підприємства співпрацюють із молодими розробниками та інвестують у перспективні ідеї. Це дозволяє не лише знаходити нові рішення, а й залучати талановитих спеціалістів до розвитку компанії.

Одним із головних викликів у розвитку креативного менеджменту є опір змінам, що виникає як на рівні окремих співробітників, так і в межах організаційних структур. Співробітники можуть боятися невдач або втрати стабільності, що заважає їм ініціювати нові ідеї. Додатковим бар'єром є жорсткі бюрократичні процеси, що уповільнюють ухвалення рішень та обмежують гнучкість компаній. Також існує проблема недостатнього фінансування інновацій, особливо в малих і середніх підприємствах, які не завжди мають ресурси для експериментів. Окрім того, культура компанії може не сприяти розвитку креативності, якщо в ній переважає традиційний підхід до управління, що не заохочує ініціативність і творчий підхід до вирішення проблем.

Для подолання цих бар'єрів менеджерам слід впроваджувати низку стратегічних рішень. По-перше, варто створювати відкриту культуру змін, де співробітники будуть відчувати підтримку у своїх ініціативах та мати можливість вільно висловлювати нові ідеї. По-друге, необхідно впроваджувати методи креативного мислення, такі як дизайн-мислення, мозкові штурми та agile-підходи до управління проєктами. По-третє, слід забезпечити систему стимулювання інновацій, наприклад, запровадивши внутрішні конкурси ідей, бонуси за креативні рішення та гнучкі моделі фінансування експериментальних проєктів. Крім того, варто розвивати навчальні програми та тренінги з креативного менеджменту, що допоможуть працівникам адаптуватися до нових підходів і розвинути інноваційне мислення.

В свою чергу практичні рекомендації для менеджерів щодо розвитку креативності та інноваційного потенціалу охоплюють як індивідуальний розвиток співробітників, так і формування сприятливого організаційного середовища. Перш за все, варто впроваджувати методи, що стимулюють творче мислення, такі як дизайн-мислення, метод шести капелюхів Едварда де Боно, техніку SCAMPER та регулярні мозкові штурми. Менеджерам слід створювати команди з різнопрофільних спеціалістів, що сприятиме міждисциплінарному обміну знаннями та нестандартним підходам до вирішення завдань. Також важливо дозволяти працівникам експериментувати без страху невдачі, запроваджуючи принцип «швидких провалів» (Fail Fast, Learn Faster), коли ідеї тестуються на ранніх етапах без значних витрат ресурсів.

Крім того, ефективний розвиток інноваційного потенціалу вимагає створення корпоративної культури, яка заохочує ініціативність. Для цього менеджери можуть впроваджувати спеціальні програми винагород за креативні ідеї, організовувати внутрішні конкурси стартапів та виділяти час для роботи над інноваційними проєктами, як це робить, наприклад, Google. Важливим

інструментом є навчання, а саме регулярні тренінги, воркшопи та обмін досвідом з іншими компаніями, що допомагають підтримувати високий рівень креативності у команді. Також варто розвивати партнерства з університетами, науковими установами та стартапами, що сприятиме впровадженню передових технологій та підходів. Застосування таких практик дозволить менеджерам не лише активізувати творчий потенціал співробітників, а й зробити інновації невід'ємною частиною стратегії компанії.

**РУБАНСЬКА Ольга Яківна**

## **КРЕАТИВНІСТЬ У ВИКЛАДАННІ ІНФОРМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Сучасна початкова освіта потребує нових підходів, що сприяють розвитку критичного мислення, логіки та творчості в дітей. Особливо це стосується викладання інформатики, оскільки цей предмет не лише навчає базовим цифровим навичкам, а й відкриває перед учнями можливості для творчої самореалізації. Використання креативних методів допомагає зробити уроки більш цікавими та ефективними.

*Роль креативності у навчанні інформатики*

Креативний підхід до викладання інформатики дозволяє перетворити уроки на захопливий процес дослідження та експериментування. Це сприяє кращому засвоєнню матеріалу, формуванню навичок розв'язання проблем і стимулює дітей до самостійного навчання. Використання творчих методів дозволяє залучити навіть тих учнів, які спочатку не виявляють інтересу до програмування чи технологій.

*Методи розвитку креативності на уроках інформатики*

*Гейміфікація навчального процесу*

Використання навчальних ігор, інтерактивних завдань та програмування в ігровій формі (наприклад, Scratch або Minecraft Education) сприяє активному залученню дітей. Це допомагає їм навчатися через гру, що особливо важливо для молодших школярів.

Гейміфікація навчального процесу також сприяє розвитку критичного мислення, креативності та навичок командної роботи. Впровадження елементів змагання, системи нагород (бейджів, рівнів, балів) та сюжетного підходу (наприклад, навчання у формі квестів чи рольових ігор) підвищує мотивацію учнів.

Окрім Scratch і Minecraft Education, ефективними інструментами гейміфікації є Kahoot!, Quizizz, ClassDojo та Code.org. Вони допомагають візуалізувати матеріал, забезпечують миттєвий зворотний зв'язок і дозволяють адаптувати навчання до індивідуальних потреб кожного учня.

|                                                                                                                                                            |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>MUZYCHENKO Ganna</b> Creativity as a key to successful scientific projects                                                                              | 316 |
| <b>НАЧИНОВА Олена Василівна</b> Умови формування мовленнєвої особистості дитини дошкільного віку                                                           | 318 |
| <b>НОЗДРОВА Оксана Павлівна</b> Використання інтегрованого навчання для розвитку креативного мислення майбутніх вчителів                                   | 321 |
| <b>OKOROKOVA Vira</b> Development of creativity as an important component of professional training of students in higher education institutions            | 325 |
| <b>ОЛЛО Василь Петрович</b> Потенціал компетентності та розвитку соціально-креативної моделі викладач-слухач пенітенціарної освіти                         | 329 |
| <b>ОРИЩЕНКО Оксана Анатоліївна</b> Інноваційність та емпатія: індивідуально-психологічні особливості                                                       | 331 |
| <b>ОРЛЕНКО Ірина Миколаївна</b> Розвиток креативності у дітей з ООП в інклюзивному просторі з використанням інтерактивних ігор                             | 334 |
| <b>ОСТАПЕНКО Марина Анатоліївна</b> Креативність у політичній сфері                                                                                        | 337 |
| <b>ОЧЕРЕТНИЙ Володимир Олександрович</b> Розвиток креативності майбутнього педагога засобами інформаційно-комунікаційних технологій                        | 341 |
| <b>ПАВЕЛКО Ірина Іванівна</b> Роль випереджувальної педагогіки у розвитку креативного мислення у курсантів військових вишів                                | 343 |
| <b>ПАЛЬГУЙ Інна Вікторівна</b> Формування психологічної компетентності учителя в контексті сталого розвитку                                                | 348 |
| <b>ПИСКУН Оксана Миколаївна</b> Застосування технік творчого і критичного мислення у професійній підготовці майбутніх педагогів                            | 351 |
| <b>ПІВОВАР Сергій Петрович</b> Емоційний інтелект як показник у формуванні стійкості до стресу в молодших школярів під час дистанційного навчання          | 354 |
| <b>PRONOZA Inna</b> Formation Of Creative Thinking In Political Science Students: Innovative Educational Practices                                         | 359 |
| <b>РАЙТАРОВСЬКА Надія Геннадіївна</b> Креативність як засіб подолання травматичних переживань у дітей-біженців, які повернулися з-за кордону під час війни | 362 |
| <b>РЕДІНА Євгенія Валентинівна</b> Креативний менеджмент в розвитку інноваційної культури організації                                                      | 364 |
| <b>РУБАНСЬКА Ольга Яківна</b> Креативність у викладанні інформатики в початковій школі                                                                     | 368 |
| <b>РУЧКІНА Маріанна Миколаївна</b> Креативне мислення як складова підготовки фахівців нового покоління                                                     | 373 |
| <b>Савченкова Марія Вікторівна</b> Розвиток soft skills і критичного мислення у студентів: сучасні освітні імперативи                                      | 375 |